

S radostou na zápis

Všetky potrebné informácie
k zápisu prvákov v roku 2020

PaedDr. Ľubica Noščáková

Obsah

1. Legsilatíva – čo musíte zo zákona dodržať	3
2. Čo ma ako rodiča čaká počas zápisu	7
Ako môže vyzeráť zápisný list? Čo môže obsahovať	13
3. Čo absolvuje počas zápisu dieťa?	17
A. Komunikácia.....	18
B. Vedomosti	20
C. Pamäť.....	24
D. Logické myslenie, schopnosť analýzy a syntézy	24
Osem typov inteligencií podľa Gardnera	25
4. Čo by mal vedieť budúci prvák?.....	27
5. Ako by sa mal budúci prvák správať?	28
6. Na záver + ďalšie informácie.....	29
Facebook skupina „Ako Naučiť“	29

Milí rodičia predškoláka!

Čaká Vás zápis a Vy by ste radi vedeli, čo to presne znamená - čo máte čakať, na čo sa máte pripraviť?

Nech sa páči, v tejto príručke som zhromaždila odpovede tak, aby ste si mohli čo najpresnejšie predstaviť, čo čaká na zápise Vás, ale aj Vaše dieťa.

Hoci je zápis individuálnou záležitosťou každej školy, má množstvo spoločných prvkov, ktoré tu nájdete.

Na začiatok sa Vám krátko predstavím:

Volám sa Ľubica Noščáková a som pedagogička (PaedDr.) Už viac ako 24 rokov sa nadšene učím s deťmi na primárnom stupni ZŠ. Mám to šťastie, že moja profesia je mojou vášňou a vďaka tomu sa denne učím nielen spolu s deťmi, ale aj s množstvom skvelých ľudí, medzinárodne uznávaných (nielen) učiteľov a odborníkov. Svoje poznanie som sa rozhodla posúvať ďalej ako lektorka v kurzoch, tréningoch, prednáškach na konferenciách, ale aj formou on-line webinárov, e-bookov či pripravovaných ucelených projektov pre rodičov a deti.

Moja pedagogická práca bola viackrát ocenená, bola som medzi najobľúbenejšími učiteľmi Slovenska v Zlatom Amosovi, v roku 2018 som bola ocenená medzi TOP 10 učiteľmi Slovenska. O svojom živote a učení píšem aj blogy, čo ma dva roky po sebe dostalo medzi Blogerov roka 2016 a 2017.

Viac sa o mne môžete dozvedieť na mojich blogových stránkach www.lubicanoscakova.sk, alebo na mojom [FB profile](#).

A teraz už konkrétne informácie k zápisu:

1. Legislatíva – čo musíte zo zákona dodržať

Ak vaše dieťa **dovrší do 31. 8. 2020 šesť rokov, je vašou povinnosťou** zapísať ho na niektorú základnú školu (zaradenú do siete škôl MŠ SR)

Dieťa musíte zapísať v tomto prípade aj ak má nejaké problémy, zdravotné či iné znevýhodnenie, alebo aj ak uvažujete o odklade. Tiež deti, ktoré ste sa rozhodli vzdelávať formou homeschoolingu, unschoolingu, vzdelávacích skupín či „komunitných školičiek“ (dávam do úvodzoviek, lebo takto sú u nás zatiaľ označované školy, ktoré nie sú zaradené v sieti škôl, ale unikátnym spôsobom so svojimi pedagógmi vzdelávajú deti, čiže pre štát sú zatiaľ legislatívne na úrovni homeschoolingu) **musia byť zapísané na kmeňovej škole.**

Zákonné východiská :

(ak si chcete priamo vyhľadať, čo píše o zápise a povinnostiach zákon, nájdete to tu:)

[zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov;](#)

[§ 19, § 20, § 23, § 24, § 25 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní \(školský zákon\) a o doplnení niektorých zákonov;](#)

vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 320/2008 Z.z. o základnej škole v znení vyhlášky č. 224/2011 Z.z.;

všeobecne záväzné nariadenie (VZN) príslušnej obce o určení miesta a času zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole v zriaďovateľskej pôsobnosti obce.

Čo je podstatné:

- **Máte právo výberu školy, na ktorú dieťa zapíšete** - no škola, ktorú si zvolíte, nemá povinnosť Vaše dieťa prijať. Škola si vás vyberá rovnako, ako vy školu
- **Jediná škola, ktorá je povinná Vaše dieťa prijať na plnenie povinnej školskej dochádzky je tzv. spádová škola.** – t.j. škola, kam patríte podľa trvalého bydliska dieťaťa (rodiča). Ak dieťa zapíšete do viacerých škôl, a neprijmú ho, spádová škola má zákonnú povinnosť ho prijať (ak ste ho tam zapísali v riadnom termíne).
- **Dieťa môžete zapísať na viacero základných škôl**, no po doručení rozhodnutia o (ne) prijatí musíte vybrať, do ktorej z nich dieťa nastúpi a dať informáciu jej riaditeľovi (toto nie je povinné, ale je to korektné) V niektorých mestských častiach, ktoré sú zriaďovateľmi viacerých ZŠ sa riaditelia ZŠ po zápisoch stretávajú a zoznamy zapísaných detí si porovnávajú a potom vyradujú deti zapísané „pre istotu na viac škôl“, dohodnú sa navzájom, ktoré kde bude prijaté. Paradoxne potom máte väčšiu šancu byť prijatí na vami zvolenú (štátnu) školu, len ak ste sa zapísali iba na jednu.
- **Miesto a čas zápisu v konkrétnej ZŠ určuje zriaďovateľ, tento rok je to v čase od 1.-30.4.2020** na rôznych školách to je v rôznych časoch

a rôzny počet dní (obvykle nie viac dva-tri dni po sebe v stanovenom termíne) Termíny sú zverejnené vopred, treba si ich vyhľadať a prísť s dieťaťom v danom termíne, prípadne, ak to má škola tak nastavené, prihlásiť sa on-line na konkrétny termín a čas.

- V prípade, že ste si **vybrali inú ako štátnu školu**, preštudujte si dôkladne všetko, čo daná škola uvádza na svojej webstránke o spôsobe prijímania žiakov. Zápis síce prebehne v termíne spoločnom pre všetky školy v SR, môže mať však špecifické podmienky- napr. predchádzajúcu účasť na tzv. predzápisových stretnutiach, alebo zápis v poradovníku čakateľov na školu dlho vopred, alebo účasť na vzdelávacom víkende pre rodičov budúcich prvákov a pod. Tieto školy môžu mať zápis organizačne odlišný od zápisov bežných štátnych škôl, môžu pozývať iba vybraných či vopred dohodnutých záujemcov na konkrétny vopred dohodnutý čas (a v prípade, že prídete „len tak“ do školy v čase zápisu, nemusia vás „zapísať“). Tieto školy majú právo mať vlastné podmienky prijatia na školu, ktoré sú obvykle zverejnené na webstránke školy a tieto školy ako právnické osoby podpisujú pri prijatí s rodičmi zmluvu o štúdiu dieťaťa, kde sú všetky pravidlá a dohody zmluvne potvrdené.

Zhrnutie - čo mám ako rodič urobiť v súvislosti so zápisom v prípade, že moje dieťa v čase od 01.01.2020- 31.08.2020 dosiahne 6 rokov?

- 1) Vybrať základnú školu (alebo školy)
- 2) Zistiť verejne vyhlásený termín zápisu prvákov ktorý je určite stanovený v čase medzi 1.-30.4.2020
(a v prípade, že ste zvolili inú, ako „bežnú“ ZŠ, treba si preštudovať aj podmienky, ktoré škola na prijatie dieťaťa uvádza) a ak je to treba, na zápis sa prihlásiť, či rezervovať si online termín zápisu
- 3) Urobiť si časový harmonogram zápisov v prípade, že sa chystám s dieťaťom na viaceré zápisy
- 4) Vysvetliť dieťaťu, čo ho čaká (rovnakým spôsobom, akým mu zvyknete priblížiť všetky nové situácie, do ktorých ide- informačne, otvorene, alebo hravo- hraním situácií)
- 5) Pripraviť si všetky požadované dokumenty
- 6) V danom termíne vo vami zvolenom čase (ak škola neurčuje inak- t.j. ak vám po predchádzajúcej komunikácii nebol určený čas, alebo pridelený v online prihláške) prísť s dieťaťom na zápis. V prípade, že dieťa v danom čase ochorie, je potrebné prísť do školy k zápisu s požadovanými dokladmi a dohodnúť si náhradný čas pre dieťa.
- 7) Absolvovať zápis
- 8) Vyčkať na rozhodnutie o (ne)prijatí dieťaťa, prípadne podať odvolanie, keďže viacero rodičov zapisuje dieťa na viacero škôl, nie je zriedkavé, že aj v škole, ktorá vás neprijala, sa miesto uvoľní. Rozhodnutie je doručené písomne, poštou, ako riadny úradný dokument s potvrdením školy a podpisom riaditeľa/riaditeľky.

2. Čo ma ako rodiča čaká počas zápisu

- ✓ Vyberte si konkrétny čas z termínu na zápis, určeného Vami zvolenou školou (napr. ak v tej mojej škole bude zápis vypísaný na 8.4. v čase od 13.00-17.00 a 9.4. v čase od 8.-12.00, rozhodnem sa, kedy pôjdem- napr. v sobotu 9.4. o 10.00). Ak je online rezervačný systém termínov zápisu, prihlásim sa a prídem v danom rezervovanom termíne.
- ✓ Nachystajte si všetky požadované doklady, bez ktorých nie je možné Vaše dieťa zapísať-
 - občiansky preukaz zákonného zástupcu
 - rodný list dieťaťa
 - v prípade zdravotne postihnutého dieťaťa aj doklad o jeho zdravotnom postihnutí
 - vyplnená prihláška (tú si môžete niekde stiahnuť z webovej stránky školy- získate tým čas, no zverejňuje ju vopred iba *minimum* ZŠ, vo väčšine ju dostanete a vyplníte priamo na zápise)
 - ak má dieťa nejaké špecifiká (diagnózy, špecifické potreby, podložené vyšetreniami), treba priniesť všetky doklady, týkajúce sa týchto špecifických potrieb
- ✓ Príďte s dokladmi aj dieťaťom do budovy Vami zvolenej školy a ďalej pokračujte podľa inštrukcií danej ZŠ
- ✓ Pripravte sa na to, že dieťa Vám počas zápisu odvedie - prevezme pedagóg, zatiaľ čo Vy budete vyplňať dotazníky, čakať, alebo tráviť čas rozhovorom s iným pedagógom, ktorý sa bude snažiť od Vás dozvedieť

o tom, ako Vaše dieťa vnímate. Samostatnosť dieťaťa pri zápise a jeho schopnosť ísť a spolupracovať s pedagógom sú úvodnou skúškou jeho sociálnej zrelosti na školu (hoci často sú aj skúškou pripravenosti rodiča na školu 😊) Je minimum škôl, kde celým zápisom prejde dieťa spolu s rodičom alebo kde je zápis iba formálna záležitosť, čiže dieťa je zapísané automaticky bez akýchkoľvek „vstupných zápisových hier a skúšok“

Rôzne školy v tomto bode postupujú rôzne:

- niektoré sa snažia zo stretnutia s rodičom naozaj získať čo naviac informácií o dieťati, rodine, rodinnom štýle a očakávaníach smerom ku škole tak, aby mu mohli byť po prijatí do ZŠ čo najnápomocnejšie, Využívajú na to celé spektrum spôsobov- od vytvorenia hravého rozprávkového sveta, kde deti sprevádzajú učitelia či starší žiaci v kostýmoch a v ktorom treba plniť rôzne úlohy a oslobodiť niekoho/niečo či zvíťaziť nad niekým/niečím cez neformálne hravé testovanie dieťaťa učiteľom (v kostýme či bez) až po hru na „naozajstnú školu“ v ktorej dieťa dostane rolu veľkého školáka a musí ukázať, čo dokáže, aby si zaslúžilo byť jej súčasťou
- niektoré školy túto časť ponímajú výhradne ako čas, kedy má rodič vyplňať dotazníky a odovzdávať doklady, zatiaľ čo dieťaťa

tvorí/hrá sa/plní pár úloh a je mu slávnostne odovzdaný doklad o tom, že je budúcim prvákom

- iné zas vnímajú tento čas s rodičom ako možnosť na prezentáciu školy ako takej buď priamym sprevádzaním cez školu, alebo prezentovaním cez krátke filmy, videá... a dieťa zatiaľ s učiteľom prejde „zápisom“- kde učiteľ hravo alebo menej hravo testuje všetko, čo potrebuje vedieť o zapisovanom dieťati (rôzne školy majú rôzne kritériá, niektoré sa zameriavajú na „šikovné“ deti s potenciálom dosahovať výborné akademické výsledky, výberom ktorých si neskôr zabezpečujú „elitné“ výsledky školy, iné sledujú všetky zložky osobnostnej zrelosti na školu (fyzickú, psychickú, emocionálnu a sociálnu), nielen potenciál rýchlo a ľahko sa učiť

Čo je dôležité si pri zápise uvedomiť a sledovať? Čo nám spôsob zápisu vie prezradiť o škole ?

- ✓ Spôsob zápisu vám vie ukázať zameranie školy, ak naozaj pozorne sledujete a nenecháte sa iba vtiahnuť do diania a zúčastňovať sa ho, je pre vás obrovskou príležitosťou. Podľa spôsobu zápisu, komunikácie školy s vami a dieťaťom viete posúdiť, na čo sa v danej škole zameriavajú a na čom im prioritne záleží. Zvažujte, či to, čo preferujú a očakávajú v škole, je v súlade s tým, čo očakávate od školy vy. Ak sú vzájomné očakávania v súlade (a je jedno, či očakávate demokratický alebo autoritatívny typ výuky, dôležité je, aby boli v zhode), ste tam správne.
- ✓ V menšom množstve škôl, najmä komunitného a vidieckeho typu, je rodič spoluprevádzajúcou kontaktnou osobou dieťaťa počas celého zápisu a ide spolu s ním do všetkých úloh a aktivít. Podporuje ho pri plnení úloh a pedagóg sa snaží navnímať aj vzťah rodiča a dieťaťa a spôsob, akým s dieťaťom komunikuje . V malom množstve škôl, ktoré majú tzv. rešpektujúci prístup prechádzajú rodič, dieťa a pedagóg zápisom spolu ako partneri. Je to však výnimočné a žiaľ, musím potvrdiť aj to, že často je rodič ten, kto miesto podpory dieťa počas zápisu „ruší“, snaží sa mu napovedať, „tlačiť ho“, odpovedať zaň na otázky a tým mu (v dobrom úmysle) brániť, aby sa prejavilo a mohlo radostne a úspešne prejsť zápisom. Preto veľké množstvo škôl volí radšej variant oddelenia dieťaťa a rodiča počas zápisu.

- ✓ Niektoré školy v rámci zápisu organizujú aj dni otvorených dverí, takže rodičia majú možnosť nahliadnuť do učební, telocvične, školského klubu a jedálne.

- ✓ V školách, ktorým mimoriadne záleží na výbere detí tak, aby rodinný štýl bol v súlade s typom školy, máte ešte pred zápisom možnosť stretnutí, rozhovorov, kurzov, predstavovaní školy, diskusií atd. Niektoré organizujú Deň predškolákov, kde si dieťa môže za účasti rodiča vyskúšať (v sobotu) jeden školský deň s učiteľkou.

- ✓ Pokiaľ Vám počas zápisu, či už vopred, napadnú otázky, poznačte si ich a neobávajte sa pýtať – ktorá pani učiteľka bude budúcich prvákov učiť, akou metódou budú deti vyučované, koľko je obvyklý počet detí v triede, či sú deti od začiatku známkované, či sú hodnotené aj inak ako známkami, aký majú spôsob zadávania a kontroly domácich úloh, ako často a koľko domácich úloh môžete u svojich budúcich prvákov očakávať, prípadne či ich s nimi robia v školskom klube, či používajú elektronický systém ich zapisovania a hodnotenia - napríklad elektronické žiacke knižky, či môžu byť rodičia škole nejako nápomocní - ako môžu spolupracovať, zapájať sa, alebo aké má škola záujmové krúžky, či máte možnosť nastúpiť spolu s kamarátom do jednej triedy (ak je v ročníku viac tried), či v škole funguje podporný špeciálno-pedagogický tím pre deti, ktoré to potrebujú, ako pristupujú k inklúzii ... a pod. Spôsob odpovede vám veľa napovie o tom, čo škola od rodiča očakáva a či ho berie partnersky, alebo ste si vybrali typ školy, ktorá

preberá dieťa a zodpovednosť za jeho „vzdelávanie“ a od vás očakáva jeho výchovu, odovzdanie škole a kontrolu úloh, prípravu na vyučovanie . Zároveň však- ak škola mala predzápisové stretnutia- obvykle ste mali ako rodičia možnosť pýtať sa všetky tieto otázky už počas nich, preto je korektné na takéto stretnutia ísť a klásť otázky tam. Školy, do ktorých chcú rodičia obvykle svoje deti „dostať“ totiž takéto stretnutia robia práve preto, aby rodičia mali možnosť vopred poznať, či je škola v súlade s tým, čo pre svoje dieťa chcú a tieto školy, ktoré taký priestor už rodičom dali obvykle nemajú možnosť dávať ho rodičom opäť počas zápisu, kedy sa obrovské množstvo pedagógov primárne venuje práve deťom a teda nemá v tom istom čase potenciál na rozhovory s rodičmi.

- ✓ Ak vaše dieťa automaticky zapíše a povedia vám toto rozhodnutie hneď pri zápise, je to neobvyklá situácia, buď ste „vyhrali jackpot“, alebo to znamená, že škola má možnosť prijať všetky zapísané deti - čo môže, ale nemusí byť problém

- ✓ Ak vaša spádová škola patrí medzi tie, o ktorých uvažujete, určite choďte na zápis aj do nej. Ak by ste ho neabsolvovali v termíne, môže vám totiž napísať, že vás pre obsadenosť už neprijíme a dá vás na zoznam „oprávnených čakateľov“

Ako môže vyzerat' zápisný list? Čo môže obsahovať?

Rôzne. Obvykle sa dá pozrieť pozrieť na webe školy, rôzne školy vyžadujú rôzne informácie, niektoré dokonca veľmi podrobnú anamnézu dieťaťa od narodenia až po jeho vstup do školy. Treba si ale uvedomiť, že informácie, ktoré škole dávate, podliehajú zákonu o ochrane informácií a niektoré sa môžete rozhodnúť škole nesprostredkovať. Toto rozhodnutie však musíte urobiť s prevzatím plnej zodpovednosti za následky (ak napríklad tajíte ochorenie dieťaťa, alebo alergiu, môže sa stať, že dieťa príde v škole do stavu vyžadujúceho pomoc a učiteľ mu ju nebude vedieť dať).

Niektoré súkromné školy vyžadujú a zmluvne zaväzujú rodiča poskytnúť naozaj všetky informácie týkajúce sa dieťaťa (s ohľadom na jeho prospech v škole a možnú podporu po všetkých stránkach) a zapísanie dieťaťa podmieňujú ich korektným poskytnutím. Na oplátku ich využívajú v prospech prosperovania dieťaťa v škole.

Sumár požadovaných informácií sa mení, to, čo musíte poskytnúť sú základné informácie uvedené v rodnom liste dieťaťa a vo vašich občianskych preukazoch. Okrem toho ešte škola obvykle požaduje informáciu o zdravotnej poisťovni dieťaťa.

Ako teda vyzerá najčastejšie používaný formulár pre zápis, vyplňaný rodičom? (jeden stiahnutý z webu školy)

Zápisný list žiaka do 1. ročníka

I. ÚDAJE O DIEŤATI

Meno a priezvisko dieťaťa

Rodné číslo

Deň, mesiac, rok narodenia

Miesto narodenia

Okres

Kraj

Národnosť

štátna. príslušnosť

Adresa bydliska

Dieťa navštevuje MŠ / adresa

MŠ navštevuje od roku

Dieťa bude navštevovať:

Školský klub detí áno/nie

Školskú jedáleň áno/nie

Žiadame – nežiadame, aby sa dieťa učilo od 1.ročníka cudzí jazyk

Žiadame, aby sa naše dieťa učilo nasledovné voliteľné predmety / vyznačte zakrúžkovaním / :

anglický jazyk - nemecký jazyk

náboženská výchova – etická výchova

II. ÚDAJE O RODIČOCH A ZÁKONNOM ZÁSTUPCOVI

Meno a priezvisko otca

Zamestnanie

Bydlisko otca.....Tel. kontakt.....e-mail.....

Meno a priezvisko matky

Zamestnanie

Bydlisko matky..... Tel. kontakt.....e-mail.....

III. ÚDAJE O RODINNÝCH POMEROCH

Žijú rodičia spolu?

Počet súrodencov

Z dôvodu možnosti poberania dávok pre deti v hmotnej núdzi / príspevok na stravu, školské potreby a motivačný príspevok/ Vás žiadame, aby ste odpovedali na nasledujúce otázky :

Je rodina sociálne odkázaná? / áno – nie /

Je rodič poberateľom dávok v hmotnej núdzi? / áno – nie /

Je príjem rodiny nižší, ako životné minimum ? / áno – nie /

Prípadnú zmenu údajov v bode **III. máte právo** oznámiť na riaditeľstve školy najneskôr **do 1. 8.** príslušného roka. V opačnom prípade Vám za mesiac **september** príslušného roka nebudú dávky pre deti v hmotnej núdzi priznané.

IV. Ďalšie údaje

Uvedte problémy, s ktorými by budúca triedna učiteľka Vášho dieťaťa mala byť oboznámená / zdravotné problémy, ťažkosti, napr. alergia, neuróza, výrazné povahové vlastnosti a podobne / :

.....

.....

.....

Voči škole máme nasledovné požiadavky a prania :

.....

podpis rodiča / zákonného zástupcu /

podpis rodiča / zákonného zástupcu

Je potrebné dodať, že **NEMUSÍTE vyplniť VŠETKY** tieto požadované údaje, môžete sa slobodne rozhodnúť vyplniť len tie, ktoré sú v rodnom liste dieťaťa a vašom doklade totožnosti a rozhodnutie navštevovať/nenavštevovať školskú jedáleň, školský klub a vybrať si výuku etickej/náboženskej výchovy (ak napr. škola nie je cirkevná a nemá to vopred určené).

Na druhej strane ich vyplnením uľahčujete učiteľovi možnosť spoznať vstupujúce dieťa, vedieť jeho osobnú anamnézu a čo všetko „má za sebou“, čo si „so sebou prináša“ a uľahčiť mu tak vstup do školy. Tiež je to od vás „ústretový krok“.

3. Čo absolvuje počas zápisu dieťa?

Je to rôzne, podľa toho, ako sa rozhodne škola. Väčšina škôl sa snaží, aby bol zápis pre deti pekným zážitkom- malým dobrodružstvom. Pedagóg postupuje podobne, ako postupujú animátori pri rôznych zaujímavých aktivitách, tvorených na mieru deťom. Dieťa sa s ním vydá „na pátračku“, alebo „z rozprávky do rozprávky“, úlohy, v ktorých pedagóg zisťuje úroveň poznatkov, sociálnej zrelosti a osobnostnej pripravenosti dieťaťa na školu, sú obvykle postavené tak, že vtiahnu dieťa do deja a ono samo a s radosťou nimi prechádza, sprevádzané pedagógom. V niektorých školách aj starší žiaci sprevádzajú deti zápisom oblečené v divadelných rozprávkových či iných v kostýmoch, hrajú sa s nimi, pomáhajú im, prípadne ich po splnení zadaní u pedagóga berú hrať sa rôzne zábavné disciplíny, aby dieťa odchádzalo zo školy dobre naladené s dobrým pocitom a spájalo si ju s ním.

No sú aj školy, ktorým na deťoch naozaj záleží, ale „ozajstný zážitok“ si nechávajú až na prvý školský deň a dieťa počas zápisu plnením úloh láskavo, ale „formálnejšie“ sprevádza učiteľka. Vezme ho mimo rodičov do triedy a spolu prejdú všetko, čo je potrebné. Rodič ani nemusí dostať spätnú väzbu o tom, čo a ako spolu prešli a robili. Dieťa, ktoré je zrelé do školy, je totiž prirodzene zvedavé a chce sa dozvedieť, čo ho čaká, objavovať riešenia zadaní a podeliť sa o to, čo vie. Preto nie je potrebné nijako „špeciálne“ ho motivovať k spolupráci na niečom, čo ho prirodzene zaujíma a baví.

A teraz zrejme to, čo Vás zaujíma najviac:

Čo všetko si pedagógovia pri zápise všímajú,

čo „majú deti vedieť“ a čo ich čaká:

A. Komunikácia

- ✓ **dieťa by sa malo vedieť predstaviť** – povedať, ako sa volá, meno, priezvisko. Je možné, že sa ho spýtajú aj na mená jeho rodičov, súrodencov, kamarátov., škôlku, vek, adresu bydliska, dátum narodenia, záujmy atď.

- ✓ **počas rozhovoru, ale aj celého zápisu pedagóg sleduje komunikáciu ako takú - reč** (výslovnosť dieťaťa), ale aj správne a patričné **používanie slov** (v správnom tvare, význame, bohatosť slovnej zásoby), **spôsob komunikácie** (či komunikuje spontánne, málo, alebo vôbec, či má radosť z objavovania nového a komentuje svoje poznatky, objavy, kladie otázky, odpovedá na otázky- vetou alebo jednoslovne , či vie aj počúvať., alebo skáče do reči, atd.) Aj pri ostatných zadaniach pedagóg vníma, či dieťa rozumie slovne zadávaným inštrukciám, či v komunikácii spolupracuje (aj ak sa rozhodne nerozprávať), či vie dekodovať inštrukcie a splniť ich.

- ✓ **Básnička** – v rámci komunikácie je obvykle dieťa vyzvané, aby povedalo nejakú básničku, či rozprávku, ktorú pozná. Básnička môže byť akákoľvek, ak pedagóg chce sledovať viac, ako len výslovnosť, využije ju s dieťaťom potom aj na hru s rytmom (vytlieskavanie časti textu básničky po slabikách, prípadne opakovanie vytlieskaného rytmu dieťaťom). Sleduje a spoznáva tým úroveň sluchovej analýzy dieťaťa-kladie otázky napr. čím sa slová v básničke začínajú, končia, schopnosť porozumenia- dá dieťaťu otázku, o čom tá básnička je, nech sa ju pokúsi zreprodukovať (prerozprávať).

- ✓ **Rozprávka či krátky príbeh** - ak dostane dieťa takéto zadanie, je v ňom tiež sledovaná komunikácia, správne radenie časových súvislostí (dejovej línie rozprávky). Niektoré školy používajú tzv. podporné motivačné obrázky- napr. z rozprávky o Medovníkovom domčeku- obrázky- z toho, ako drevorubač vedie deti do lesa, ďalší s Janičkom na strome ako vidí svetielko, potom deti pri medovníkovom domčeku, Janička v „chlieviku“ ako ho ježibaba vykrmuje, ježibabu, ako ju Janko dáva do pece, šťastné deti ako sa vrátili domov. Obrázky má dieťa uložiť v správnej následnosti a porozprávať príbeh.

- ✓ **V prípade, že školu zaujíma aj emocionálna a sociálna zrelosť dieťaťa**, nedostane obrázky rozprávky, ale nejakej konkrétnej situácie zo života, v ktorej je zabudovaný konflikt aj s nejakým riešením. Príbeh má dieťa správne zostaviť, následne sa o ňom aj o riešeníach s pedagógom rozprávajú. Sleduje sa schopnosť vnímať situácie

z pohľadu rôznych postáv, ich spôsobu ich prežívania a správania, ktoré vypovedajú o schopnosti vcítiť sa, sociálnej a emocionálnej zrelosti dieťaťa.

B. Vedomosti

z predškolskej triedy má dieťa „ovládať“ istý „súbor vedomostí a poznatkov a mať isté „zručnosti a návyky“. Tie sú v tejto časti „testovania“ a vyhodnocujeme úroveň ich zvládnutia aj preto, aby vedela budúca prváčka učiteľka vopred, s čím a ako treba „naštartovať“ prvý ročník a na čom sa dá stavať. Tu sú „testované“ oblasti, s ktorými sa dieťa môže v rôznych podobách stretnúť (zámerne dávam toto slovo do zátvoriek, lebo obvykle je testovanie robené s dieťaťom takou formou, že je preň skôr dobrodružstvom a príjemným zážitkom ako čímkoľvek iným.)

- ✓ **Farby** – dieťa má jasne rozlišovať všetky základné farby. Obvykle sa úroveň ich rozlišovania zisťuje v aktivitách rôzneho typu napr.
 - otázkami k obrázku: Akej farby je... ? Čo kreslíme žltou? Čo je určite vždy zelené? Vidiš z okna niečo, čo je červenej farby? Aké ovocie býva červené? atď.
 - Inštrukciou - Vyfarbi (niečo) žltou farbou
 - Vyber z pasteliek (podaj mi, prosím ťa) ...farbu

- pri určovaní počtu kombinovanou otázkou: Koľko z kvietkov na obrázku je žltých?
- v pohybe pri hre napr. Stratila myšička farbičku.... pomenuje sa farba a dieťa má rýchlo bežať v miestnosti k niečomu, čo je danej farby
- ✓ **Geometricke tvary**- predškolák by mal vedieť pomenovať trojuholník, kruh, štvorec a obdĺžnik. Hoci toto je už obsahom prvého ročníka, mnohé školy zo zotrvačnosti úlohy na určovanie geometrických tvarov do zápisu zaraďujú. Napr.:
 - Jednoduché - pomenuj tento tvar (ukážka nakresleného štvorca, trojuholníka atd.)
 - V pohybe- napr. detská „vkladačka- vlož do nej kruh na správne miesto, vlož štvorec atd.-dieťa musí správne vybrať a zložiť
 - Kombinované- vyfarbi všetky kruhy žltou, nakresli dom z jedného štvorca, jedného trojuholníka a troch obdĺžnikov, čoho je viac v obrázku- štvorcov, či obdĺžnikov? , ktorý obdĺžnik je najväčší, najmenší atd.
 - Ulož z geometrických tvarov nejaký obrázok (tvary sú vystrihnuté a položené na lavici) a povedz čoho si koľko použil
- ✓ **Orientácia v priestore** - tu je množstvo úloh, ktoré sú často zároveň súčasťou testovania školskej zrelosti v poradniach:
 - dieťa musí rozlišovať pojmy hore, dolu, vpravo, vľavo, vpredu, vzadu, na začiatku, na konci napr. povedz, čo je na obrázku hore , vpravo hore, vľavo dole atd.,

- v priestore - čo máme hore na strope, čo je vľavo od teba atď.
- v pohybe - zdvihni hore pravú ruku, dotkni sa ľavou rukou ľavej nohy, zdvihni pravú nohu a ťapni po nej ľavou rukou atď.
- sem patria aj „rozlišovacie“ úlohy, kde je riadok plný rovnakých znakov, či obrázkov, len jeden je naopak (otočený zrkadlovo, alebo hore nohami) a deti majú identifikovať chybu a označiť ju napríklad: d d b d d
- hľadanie rozličného obrázku medzi zhodnými (napr. kvety, všetky zhodné, jednému chýba lupienok, alebo všetky rovnakej farby , jeden inej), zameriavanie sa na detaily

✓ **Určenie množstva, orientácia v číselnom rade**

- Deti by sa mali vedieť orientovať v číselnom rade od 0 do 5- t.j. vedieť určiť počet bodiek, predmetov od nula do päť, vedieť ku počtu predmetov zakresliť rovnaký počet bodiek napr.
- Nakresli tri bodky, urob štyri kroky, dvakrát poskoč
- Povedz, koľko pasteliek som vybrala
- Kde parkuje viac áut (na obrázku), v ktorom rade parkoviska, ktoré je prvé, ktoré posledné?
- Zakrúžkuj košíček, v ktorom je nakreslených najviac (najmenej) jablíčok
- V akváriu majú byť 4 rybičky, preškrtni tie, ktoré sú tam navyše

✓ **Vlastná kresba - postava**

- Inštrukcia pre dieťa obvykle je, aby nakreslilo postavu človeka (mamu, princeznú, princa atď.)

- Sleduje sa aj interakcia, vyjadrovanie počas kreslenia (prípadne sústredenost'- či sa dieťa zameria na plnenie úlohy a nekomentuje, čo kreslí)
 - Postava by mala mať všetky základné črty postavy- hlavu (so všetkým, čo na ňu patrí), krk, trup, ruky so správnym počtom prstov, nohy
 - Mnohí rodičia kresbu postavy s dieťaťom vopred „trénujú“- pri kreslení potom presne vidíme, ako dieťa úzkostne počíta prsty, šepká si časti, ktoré má mať a vieme, že postava nie je na diagnostiku vhodná. Občas dieťa dostane za úlohu nakresliť čo má rado- z takejto kresby je ľahšie možné „prečítať“ úroveň grafomotoriky a schopnosti vnímania dieťaťa
 - V rámci sledovania grafomotorického rozvoja dieťaťa dieťa dostáva občas aj odpísať písaný text, obsahujúci aj vratný ťah, obvykle sú to slová Sev pa li (napísané písaným písmom - je to často opakovaný pozostatok z jedného testu školskej zrelosti)
- ✓ **Sluchová analýza** - pre začatie čítania a písanie v prvej triede je dôležité, aby dieťa vedelo správne analyzovať to, čo počuje, objavovať hlásky v slove, zachytávať a reprodukovať rytmus
- povedz, čo počuješ na začiatku slova opica (čím začína slovo)
 - aké písmenko počuješ na konci slova opica? (čím končí)
 - zatlieskam nejaký rytmus (krátky), skús ho zopakovať
 - zatlieskam ti slovo (po slabikách napr. o-pi-ca), zatlieskaj ho so mnou.
- Skús teraz zatlieskať slovo (svoje meno napr. Ľubinka) Ľu- ben-ka

C. Pamäť

tu sa hrávajú s deťmi rôzne hry, často aj také, ktoré poznajú z rôznych aplikácií- napr.

- dieťaťu ukážem 6 obrázkov z pexesa. Vezmem ich, pridám (odoberiem) dve a dieťa má vybrať a uložiť pôvodný výber

D. Logické myslenie, schopnosť analýzy a syntézy

- dieťa dostane vybrať z radu obrázkov ten, ktorý má nasledovať, alebo naopak, do daného radu nepatrí (napr. ovocie a medzi ním mrkva), alebo b b d b atd.

Ktoré inteligencie rozoznávame?

Verbálne- lingvistická inteligencia (zaobchádzanie s jazykom, čítanie, písanie, chápanie obsahu)

Logicko-matematická inteligencia (riešenie matematických problémov, hľadanie dôkazov, schopnosť abstraktného myslenia)

Priestorová inteligencia (schopnosť vytvárať trojrozmerné predstavy, pohybovať s nimi a otáčať ich, čítanie mapy, ukladanie batožiny do kufra tak, aby sa tam zmestili)

Interpersonálna inteligencia (schopnosť chápať správanie, motiváciu a emócie druhých ľudí)

Muzikálna inteligencia (schopnosť zaobchádzať so zvukom, rytmom, spievanie, hranie, skladanie hudby)

Prírodovedná inteligencia (schopnosť rozlišovať rôzne druhy fauny a flóry, rozumieť usporiadaniu prírody a využívať ju napríklad pri botanike, poľnohospodárstve alebo varení)

Telesne-kinestetická inteligencia (schopnosť využívať všetky časti tela pri riešení problémov alebo vytváraní produktov, ovládať hrubú a jemnú motoriku, manipulovať s predmetmi, tanečník, basketbalista, vojak)

Intrapersonálna inteligencia (schopnosť rozlišovať vlastné pocity, zámery a motívy)

4. Čo by mal vedieť budúci prvák?

- ✓ samostatne sa obliecť a obuť;
- ✓ pozapínať gombíky a zaviazať šnúrky;
- ✓ samostatne sa najesť a obslúžiť na WC;
- ✓ správne vyslovovať všetky hlásky;
- ✓ vyjadrovať sa plynulo aj v zložitejších vetách;
- ✓ kresliť tak, že línie sú pevné a neroztrásené;
- ✓ nakresliť postavu so všetkými základnými znakmi;
- ✓ vystrihnúť jednoduchý tvar podľa predkreslenej čiary
- ✓ poznať základné farby
- ✓ spočítať predmety do "päť";
- ✓ rozprávať obsah krátkej rozprávky a rozumieť jej obsahu;
- ✓ vedieť porozprávať krátky príbeh podľa obrázkov a povedať svoj úsudok o konaní postáv v príbehu, kde bol konflikt
- ✓ naučiť sa naspamäť detskú pesničku alebo básničku;
- ✓ vysloviť krátke slovo samostatne po hláskach;
- ✓ orientovať sa v priestore, vie, kde je "vpredu", "vzadu", "hore", "dole", "vpravo", "vľavo"
- ✓ poznať základné geometrické tvary

5. Ako by sa mal budúci prvák správať?

(Tu musím povedať, že toto sú zručnosti potrebné preto, aby dieťa bolo „v pohode“ so systémom, ktorý v našich školách v súčasnosti máme a hoci by som to nemala písať, faktom je, že na jedinečnosť niektorých detí nie sú naše školy- česť výnimkám - pripravené a preto v podmienkach prijatia stanovujú aj takéto hranice, ktoré sú ochranné nielen pre dieťa - že systém zvládne, ale aj pre školu)

- ✓ vydrží pri hre alebo inej činnosti 15-20 minút;
- ✓ začatú prácu alebo hru dokončí, nezačína neustále niečo nové, neodbieha;
- ✓ na nové prostredie a osoby si zvyká bez väčších problémov (neplače, neskrýva sa za rodičov, neuteká);
- ✓ väčšinou sa hráva spoločne s deťmi, nestráni sa ich spoločnosti, vie nadväzovať vzťahy
- ✓ spory s deťmi dokáže riešiť, vyhýba sa bitkám, netvorí hádky, je ochotný počúvať a zvažiť postoj iného
- ✓ v jeho správaní by sa nemali prejavovať zlozvyky, ako napríklad: cmúľanie prstov, ohrýzanie nechtov, časté pokašliavanie, žmurkanie;
- ✓ vie počúvať a rešpektovať inštrukcie
- ✓ dokáže rešpektovať základné pravidlá a vie udržiavať poriadok vo svojich veciach

6. Na záver + ďalšie informácie

Dúfam, deň zápisu bude vo vašich spomienkach zapísaný ako úžasné dobrodružstvo objavovania pokladov ku ktorému ste týmto dostali mapu. Tento e-book je zadarmo, no je chránený autorským právom. Ak sa oň chcete podeliť, navigujte prosím ľudí, ktorí ho podľa Vás potrebujú, na stránku <https://pohodovo.sk/na-zapis/> odkiaľ im ho rada zašlem korektnou cestou.

Facebook skupina „Ako Naučiť“

Ak sa chcete učiť s deťmi s radosťou a ľahkosťou, pozývam Vás do Facebook skupiny **„ako naučiť“**. **Nájdete tu všetky novinky, postupy a aktivity.** Môžete tu dostať aj odpovede na Vaše otázky, získať ďalšie praktické rady a podporu.

Tento e book môžete mať zadarmo vďaka činnosti nášho

Občianskeho združenia Pohodovo.

Sme dobrovoľníci a podobné projekty a aktivity realizujeme aj vďaka podpore jednotlivcov.

*Podporiť nás môžete ľubovoľným príspevkom, alebo formou **2% z dane**. Ďakujeme!*

<https://pohodovo.sk/podpora>

Ďalšie informácie a pomoc pri štúdiu Vášho dieťaťa na prvom stupni ZŠ nájdete v pravý čas na www.pohodovo.sk
PaedDr. Ľubica Noščáková